

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “КИСВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ”
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

**ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ
«АКТУАЛЬНІ ЗАДАЧІ ХІМІЇ: ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»
ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ КОНФЕРЕНЦІЇ**

17-18 травня 2017 р.

м. Житомир

УДК 061 54(06)

ББК Гя431

А 43

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Житомирського державного університету імені Івана Франка (протокол № 13 від 26 травня 2017 року).

Всеукраїнська наукова конференція «Актуальні задачі хімії: дослідження та перспективи» (17-18 травня 2017 року). Матеріали конференції. – Житомир: Видавництво Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2017. – 258 с., іл.

Збірник містить тези доповідей, у яких викладені результати наукових досліджень у галузях неорганічної та фізичної хімії, матеріалознавства та нанотехнологій, аналітичної хімії та хімії навколишнього середовища, хімії органічних та високомолекулярних сполук, теорії та методики навчання хімії. Дослідження виконані у навчальних закладах та наукових установах України. Матеріали друкуються в авторській редакції.

Програмний організаційний комітет

<i>Саух Петро Юрійович</i>	ректор ЖДУ імені Івана Франка, д.філос.н., проф., (голова);
<i>Шендрик Олександр Миколайович</i>	декан хімічного факультету, завідувач кафедри біохімії та фізичної хімії ДНУ імені Василя Стуса, д.х.н., проф.;
<i>Голуб Олександр Андрійович</i>	декан факультету природничих наук НаУКМА, д.х.н., проф.;
<i>Нінова Тетяна Степанівна</i>	директор ННІ природничих наук ЧНУ імені Богдана Хмельницького, к.пед.н, доц.;
<i>Сейко Наталія Андріївна</i>	проректор з наукової роботи ЖДУ імені Івана Франка, д.пед.н., проф.;
<i>Мінаєв Борис Пилипович</i>	завідувач кафедри хімії та наноматеріалознавства ЧНУ імені Богдана Хмельницького, д.х.н, проф.;
<i>Чумак Володимир Валентинович</i>	завідувач кафедри хімії ЖДУ імені Івана Франка, к.х.н., доц.;
<i>Радіо Сергій Вікторович</i>	завідувач науковою частиною, доцент кафедри неорганічної та аналітичної хімії ДНУ імені Василя Стуса, к. х.н., доц.;
<i>Вакалюк Поліна Василівна</i>	заступник декана факультету природничих наук, доцент кафедри хімії НаУКМА, к.х.н.;
<i>Розанцев Георгій Михайлович</i>	завідувач кафедри неорганічної та аналітичної хімії ДНУ імені Василя Стуса, д. х.н., проф.;
<i>Гетьман Євген Іванович</i>	професор кафедри неорганічної та аналітичної хімії ДНУ імені Василя Стуса, д. х.н.;
<i>Жильцова Світлана Віталіївна</i>	доцент кафедри біохімії та фізичної хімії ДНУ імені Василя Стуса, к. х. н., доц.;
<i>Листван Віталій Володимирович</i>	доцент кафедри хімії ЖДУ імені Івана Франка, к.х.н.;
<i>Кусяк Наталія Володимирівна</i>	доцент кафедри хімії ЖДУ імені Івана Франка, к.х.н.;
<i>Листван Володимир Миколайович</i>	доцент кафедри хімії ЖДУ імені Івана Франка, к.х.н.;
<i>Кичирук Ольга Юріївна</i>	доцент кафедри хімії ЖДУ імені Івана Франка, к.х.н.;
<i>Денисюк Роман Олександрович</i>	доцент кафедри хімії ЖДУ імені Івана Франка, к.х.н.;
<i>Анічкіна Олена Василівна</i>	асистент кафедри хімії ЖДУ імені Івана Франка, к.п.н..

Адреса редколегії:

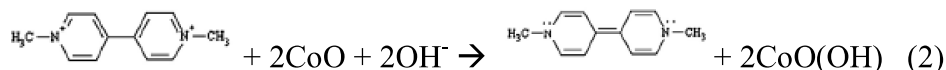
10008, м. Житомир, вул. Пушкіна, 42, природничий факультет, кафедра хімії

©ЖДУ імені Івана Франка, 2017

<i>ШОВКОВАЯ О. В., КЛИМЕНКО Л. Ю., ШОВКОВАЯ З. В. ЭКСТРАКЦИЯ СЕКНИДАЗОЛА ИЗ ВОДНЫХ РАСТВОРОВ АМФИФИЛЬНЫМИ РАСТВОРИТЕЛЯМИ.....</i>	<i>41</i>
<i>ШУЛЬГА В. П., ПОГРЕБНЯК О. С. СПЕКТРОФОТОМЕТРИЧНЕ ВИЗНАЧЕННЯ БРОМАТІВ 2-БРОМО-N,N-ДІЕТИЛАНІЛІНОМ.....</i>	<i>42</i>
<i>ЯЦКОВ М.В., КОРЧИК Н.М., КИРИЛЮК С.В. СТІЧНІ ВОДИ ГАЛЬВАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА ЯК КОНЦЕНТРОВАНІ ВОДНІ СИСТЕМИ.....</i>	<i>43</i>
<i>ЯЦКОВ М.В., МИСІНА О.І. УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ МАГНІТНО-ЕЛЕКТРИЧНОГО ОЧИЩЕННЯ СЕРЕДОВИЩ ВІД ФЕРУМВМІСНИХ ДОМІШОК .....</i>	<i>45</i>
МАТЕРІАЛОЗНАВСТВО ТА НАНОТЕХНОЛОГІЇ.....	48
<i>АБРАМОВ М.В, ГОРБИК П.П., ДУБРОВІН І.В СИНТЕЗ І ДОСЛІДЖЕННЯ ВЛАСТИВОСТЕЙ НАНОСТРУКТУРОВАНОГО ЗАЛІЗО-ІТРІЄВОГО ГРАНАТУ.....</i>	<i>49</i>
<i>БІЛОБРОВ О.М., ДЕНИСЮК Р.О., ТОМАШИК В.М., ЧАЙКА М.В. ЕЛЕКТРОХІМІЧНІ ПРОЦЕСИ ПРИ РОЗЧИНЕННІ $ZN_{0,1}CD_{0,9}TE$ В $K_2CR_2O_7 - HBR -$ ЕТИЛЕНГЛИКОЛЬ.....</i>	<i>49</i>
<i>ВАХІТОВА Л.М., ТАРАН Н.А., ДРІЖД В.Л., ПРУДЧЕНКО А.П., БЕССАРАБОВ В.І. НАНОКОМПОЗИТИ НА ОСНОВІ ПОЛІМЕРІВ І МОНТМОРИЛОНІТУ .....</i>	<i>50</i>
<i>ГАРКАВИЙ Д.Ю., АВРАМЕНКО В.Л. ДОСЛІДЖЕННЯ ГЕРМЕТИЗУЮЧИХ МАТЕРІАЛІВ НА ОСНОВІ БУТИЛКАУЧУКУ .....</i>	<i>52</i>
<i>ГВОЗДІЄВСЬКИЙ Є.Є., ДЕНИСЮК Р.О., ТОМАШИК В.М. , ТОМАШИК З.Ф. ОСОБЛИВОСТІ ХІМІКО-ДИНАМІЧНОГО ПОЛІРУВАННЯ $SDTE$ ЙОДОВИДЛЯЮЧИМИ ТРАВНИКАМИ СИСТЕМИ $HNO_3 - HI -$ ОРГАНІЧНИЙ КОМПОНЕНТ.....</i>	<i>53</i>
<i>ГЕТЬМАН Е.И., ЧЕБЫШЕВ К.А., ПАСЕЧНИК Л.В., БОРИСОВА Е.В., СЕЛИКОВА Н.И., АРДАНОВА Л.И., РАДИО С.В. ВЛИЯНИЕ ИЗОМОРФНЫХ ЗАМЕЩЕНИЙ НА СОСТАВ, КРИСТАЛЛИЧЕСКУЮ СТРУКТУРУ, ДЕФЕКТНОСТЬ И ЭЛЕКТРОПРОВОДНОСТЬ КЕРАМИКИ НЕКОТОРЫХ ТВЕРДЫХ ЭЛЕКТРОЛИТОВ .....</i>	<i>55</i>
<i>ІВЧЕНКО В.Д, ПОНОМАРЬОВА Л.М. ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ СКАНУЮЧОЇ ЕЛЕКТРОНОЇ МІКРОСКОПІЇ ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОВЕРХНЕВИХ ХАРАКТЕРИСТИК ПРИРОДНИХ ТА СИНТЕТИЧНИХ СОРБЕНТІВ.....</i>	<i>56</i>
<i>КАМІНСЬКИЙ О.М., КУСЯК Н.В., ПЕТРАНОВСЬКА А.Л., ТУРАНСЬКА С.П., ГОРБИК П.П. ВПЛИВ PH СЕРЕДОВИЩА НА АДСОРБЦІЮ КОМПЛЕКСІВ ЦИС – ДИХЛОРОДІАМІНПЛАТИНИ(II) ПОВЕРХНЕЮ НАНОКОМПОЗИТУ $Fe_3O_4/\Gamma - APCS$ .....</i>	<i>59</i>
<i>КАРАКУРКЧИ А.В., САХНЕНКО Н.Д., ВЕДЬ М.В., ГОРОХИВСКИЙ А.С. ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ ДОПИРОВАННЫХ ОКСИДАМИ ПЕРЕХОДНЫХ МЕТАЛЛОВ ПЭО-ПОКРЫТИЙ НА $AK12MG_2H$ .....</i>	<i>61</i>
<i>КАРАНДАШОВ О.Г., АВРАМЕНКО В.Л., ПІДГОРНА Л.П. ДОСЛІДЖЕННЯ СОРБЦІЙНО-ДИФУЗІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В ЕПОКСИДНИХ СКЛОПЛАСТИКОВИХ ТРУБАХ .....</i>	<i>64</i>
<i>КИРИЧУК М. Ю., КУСЯК А. П., КУСЯК Н.В., ГОРБИК П.П. СЕЛЕКТИВНЕ ВИЛУЧЕННЯ КАТІОНІВ Ag^+, Au^{3+}, CU^{2+} З ВОДНИХ РОЗЧИНІВ ПОВЕРХНЕЮ КОМПОЗИТУ Fe_3O_4/Al_2O_3 ..</i>	<i>64</i>

Основною метою даної роботи була теоретична оцінка можливості електрохімічного визначення параквату з використанням катоду, покритого кобальт (III) оксигідроксидом.

Можна показати, що електроаналітичний процес включає дві стадії – електрохімічну та хімічну, згідно реакцій (1 – 2)

Можна показати, що, в разі прийняття деяких припущень, поведінку системи можна описати наступною системою балансових рівнянь:

$$\begin{cases} \frac{dc}{dt} = \frac{2}{\delta} \left(\frac{\Delta}{\delta} (c_0 - c) - r_2 \right) \\ \frac{d\theta}{dt} = \frac{1}{G} (r_2 - r_1) \end{cases} \quad (1)$$

З аналізу системи можна зробити висновок про те, що кобальт(III) оксигідроксид може бути використаним як ефективний модифікатор електрода для визначення параквату на катоді. В залежності від концентрації аналіту та розміру електрода, електроаналітичний процес контролюється швидкістю дифузії або реакції на першій стадії.

Осциляторна поведінка в даному випадку також можлива і спричинюється тільки факторами впливу електрохімічного процесу на ємність у подвійному електричному шарі.

1. C.C. Vishvanatha, B. Kumara Swamy, K. Vasantakumar Pai, J. Anal. Bioanal. Techn., 6(2015), 237
2. P. J. Stover, M.S. Field, Adv. Nutr., 6(2015), 132
3. <https://ods.od.nih.gov/factsheets/VitaminB6-Consumer>, access at the 4th of October, 2016

СИНТЕЗ СОЛЕЙ ІЗ АНІОНОМ ПАРАВОЛЬФРАМАТУ Б ТА ГЕТЕРОПОЛІСПОЛУК З АНІОНОМ ЗІ СТРУКТУРОЮ ПІКОКА-УІКЛІ З ВОДНИХ РОЗЧИНІВ

Радіо С.В., Марійчак О.Ю., Єрошина К.В., Розанцев Г.М.

Донецький національний університет імені Василя Стуса, radio@donnu.edu.ua

Проведено дослідження продуктів взаємодії в системах $\text{X}^{3+}-\text{WO}_4^{2-}-\text{H}^+-\text{H}_2\text{O}$, $\text{A}^+-\text{X}^{3+}-\text{WO}_4^{2-}-\text{H}^+-\text{H}_2\text{O}$ ($\text{A}^+=\text{K}^+, \text{NH}_4^+$), $\text{M}^{2+}-\text{X}^{3+}-\text{WO}_4^{2-}-\text{H}^+-\text{H}_2\text{O}$ ($\text{M}^{2+}=\text{Mg}^{2+}, \text{Zn}^{2+}$) ($\text{X} = \text{Y, Gd, Er}$) за кислотності $Z = \nu(\text{H}^+)/\nu(\text{WO}_4^{2-}) = 0.80$.

В роботі досягнуто наступних результатів:

1) Розроблено нову методику синтезу та одержано монокристалні зразки солей $\text{Na}_9[\text{X}(\text{W}_5\text{O}_{18})_2] \cdot 35\text{H}_2\text{O}$ ($\text{X} = \text{Y, Gd, Er}$) із гетерополіаніоном зі структурою Пікока-Уіклі з розчинів $\text{X}^{3+}-\text{WO}_4^{2-}-\text{H}^+-\text{H}_2\text{O}$ за кислотності $Z = 0.80$. Досліджено кристалічну будову солей, мікроморфологію поверхні, та здійснено використання в якості прекурсора для синтезу солей із іншими катіонами.

На рис. 1 показано схему нумерації атомів у структурі та будову базисної одиниці структури $\text{Na}_9[\text{X}(\text{W}_5\text{O}_{18})_2] \cdot 35\text{H}_2\text{O}$ ($\text{X} = \text{Gd, Er}$).

Аніон $[\text{X}(\text{W}_5\text{O}_{18})_2]^{9-}$ у структурі має типову для аніона Пікока-Уіклі будову – дві «квадратні піраміди», що складаються з п'яти викривлених октаедрів WO_6 , утворюючи лакунарні пентавольфрамат-аніони $\text{W}_5\text{O}_{18}^{6-}$, вісім атомів Оксигену в «основах» яких складають координаційний поліедр атома лантаніду в формі квадратної антипризми. Аніон

знаходиться в загальному положенні й немає кристалографічної симетрії, хоча аналіз геометрії показує, що власна симетрія аніону близька до D_{4d} . Відстані W—O в октаедрах лежать у межах 1,610–2,371 Å, валентні кути помітно викривлені. Діапазон відстаней у квадратній антипризмі значно менший (2,334–2,420 Å).

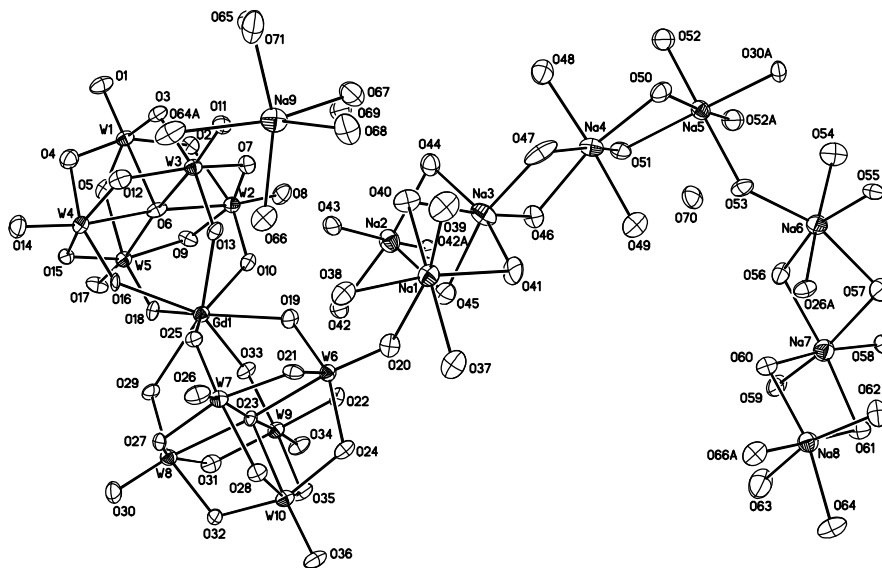

Рис. 1. Схема нумерації атомів і еліпсоїди теплових коливань у структурі $\text{Na}_9[\text{Ln}(\text{W}_5\text{O}_{18})_2] \cdot 35\text{H}_2\text{O}$ ($\text{Ln} = \text{Gd}, \text{Er}$) (рівень ймовірності 50 %; симетрично еквівалентні атоми помічено літерою «A»).

2) Проведено дослідження взаємодії в розчинах $\text{A}^+ - \text{X}^{3+} - \text{WO}_4^{2-} - \text{H}^+ - \text{H}_2\text{O}$ ($\text{A}^+ = \text{K}^+, \text{NH}_4^+$) за $Z = 0,80$. Синтезовано та охарактеризовано методами ІЧ-спектроскопії та рентгеноструктурного аналізу солі з аніоном паравольфрамату Б — $\text{Na}_2(\text{NH}_4)_8[\text{W}_{12}\text{O}_{40}(\text{OH})_2] \cdot 12\text{H}_2\text{O}$ (ромбічна сингонія, пр. гр. Pbca , $a = 14.0631(6)$ Å, $b = 15.6713(5)$ Å, $c = 22.9147(16)$ Å, $V = 5050.1(4)$ Å³, $Z = 4$, $d_x = 4.323$ г/см³) та $\text{K}_{10}[\text{W}_{12}\text{O}_{40}(\text{OH})_2] \cdot 13\text{H}_2\text{O}$ (моноклінна сингонія, пр. гр. $\text{P2}_1/\text{c}$, $a = 11.5049(6)$ Å, $b = 14.3008(7)$ Å, $c = 15.4567(10)$ Å, $\beta = 105.889(7)^\circ$, $V = 2445.9(2)$ Å³, $Z = 2$, $d_x = 4.738$ г/см³), утворення яких відбувається у результаті гідролітичного перетворення аніонів $[\text{X}(\text{W}_5\text{O}_{18})_2]^{9-}$ ($\text{X} = \text{Y}, \text{Gd}, \text{Er}$) на більш термодинамічно стійкий $[\text{W}_{12}\text{O}_{40}(\text{OH})_2]^{10-}$.

3) Встановлено, що в системах $\text{M}^{2+} - \text{X}^{3+} - \text{WO}_4^{2-} - \text{H}^+ - \text{H}_2\text{O}$ ($\text{M}^{2+} = \text{Mg}^{2+}, \text{Zn}^{2+}$) за $Z = 0.80$ відбувається кристалізація солей із аніоном паравольфрамату Б — $\text{Mg}_5[\text{W}_{12}\text{O}_{40}(\text{OH})_2] \cdot 41\text{H}_2\text{O}$ та $\text{Zn}_5[\text{W}_{12}\text{O}_{40}(\text{OH})_2] \cdot 35\text{H}_2\text{O}$.

Подяка. Роботу виконано у відповідності з програмою фундаментальних досліджень Міністерства освіти і науки України (проект № 0116U002521).

ФАЗОВІ РІВНОВАГИ В СИСТЕМАХ

$\text{SiS}(\text{Se})_2 - \text{Y}(\text{Er})_2\text{S}(\text{Se})_3 - \text{La}(\text{Pr})_2\text{S}(\text{Se})_3$ ЗА ТЕМПЕРАТУРИ 770 К

Смітюх О. В., Марчук О. В., Олексюк І. Д.

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки,

Marchuk.Oleg@eenu.edu.ua

Дослідження фазових рівноваг у багатокомпонентних халькогенідних системах та встановлення умов термодинамічної стійкості нових тетрарних фаз є одним із перспективних напрямків сучасного напівпровідникового матеріалознавства. Насамперед він зумовлений науково-технічним розвитком, який у свою чергу формує комплекс вимог до матеріалів, які забезпечуватимуть високу ефективність роботи пристроїв електроніки.